

VI – OLEJKI ETERYCZNE część I, IRYDROIDY – minimum programowe

Zagadnienia ogólne:

1. Definicja olejków eterycznych.
2. Występowanie olejków eterycznych (endo- i egzogenne, przykłady), właściwości fizykochemiczne, metody otrzymywania. Stearopten, oleopten. Olejki rektyfikowane i odterpenowane.
3. Działania i zastosowania olejków eterycznych. Mechanizmy działania odpowiednich olejków eterycznych.
4. Terpenoidy (monoterpenoidy, seskwiterpenoidy) jako składniki olejków eterycznych - budowa, przykłady.
5. Podstawowe struktury składników olejków eterycznych (limonen, terpinen, cytral, linalol, mentol, eukaliptol, borneol, menton, tujon, tymol, karwakrol, chamazulen)
6. Przegrupowanie proazulenów do chamazulenu.
7. Umiejętność grupowania poznanych substancji roślinnych (substancja, gatunek, rodzina): chemicznego (cytralowe, mentolowe, tujonowe, cyneolowe, tymolowe, azulenowe, laktonowe, linalolowe, borneolowe, irydoidowe), botanicznego (z rodzin: *Rutaceae*, *Myrtaceae*, *Lamiaceae* i *Asteraceae*) i terapeutycznego (np. wykrztuśne, antyseptyczne, miejscowo znieczulające, wzmagające trawienie, przeciwpasożytnicze).
8. Biogeneza irydoidów, budowa, główne kierunki działania i zastosowania.

Zagadnienia szczegółowe:

9. Substancje i przetwory roślinne podstawowe (obowiązuje znajomość: pochodzenia botanicznego, występowania, morfologii gatunku i substancji roślinnej (w tym umiejętność rozpoznania rośliny), anatomii substancji roślinnej w zakresie wymaganym na ćwiczeniach praktycznych, składu chemicznego - grup związków oraz czynnych / charakterystycznych związków chemicznych (w tym wzorów strukturalnych), działania i zastosowania w powiązaniu z chemizmem, ewentualnych przeciwwskazań i działań ubocznych w tym niepożądanych):
 - *Aurantii amari epicarpium et mesocarpium* FPXII
 - *Majoranae herba* FPXII-PL
 - *Melissae folium* FPXII
 - *Menthae arvensis aetheroleum partiam mentholum depletum* FPXII
 - *Menthae piperitae folium* FPXII
 - *Menthae piperitae aetheroleum* FPXII
 - *Eucalypti folium* FPXII
 - *Eucalypti aetheroleum* FPXII
 - *Melaleuca (Cajeputi) aetheroleum* FPXII
 - *Rosmarini folium* FPXII
 - *Rosmarini aetheroleum* FPXII
 - *Salviae lavandulifoliae folium* (-)
 - *Salviae lavandulifoliae aetheroleum* FPXII
 - *Salviae officinalis folium* FPXII
 - *Salviae officinalis aetheroleum* (-, FPIII)
 - *Origani herba* FPXII
 - *Origani aetheroleum* (-)
 - *Thymi herba* FPXII
 - *Thymi aetheroleum* FPXII
 - *Serpylli herba* FPXII
 - *Serpylli aetheroleum* FPXII
 - *Absinthii herba* FPXII
 - *Millefolii herba* FPXII
 - *Matricariae (Chamomillae) flos* FPXII
 - *Matricariae (Chamomillae) aetheroleum* FPXII
 - *Tanacetii flos* (-)
 - *Lavandulae flos* FPXII
 - *Lavandulae aetheroleum* FPXII
 - *Harpagophyti radix* FPXII
 - *Oleae folium* FPXII
 - *Plantaginis lanceolatae folium* FPXII
 - *Valerianae radix* FPXII
10. Substancje i przetwory roślinne dodatkowe (obowiązuje znajomość: pochodzenia botanicznego, ogólnie sformułowanego składu chemicznego (grupa/y związków), ogólnie sformułowanego działania i zastosowania w powiązaniu z chemizmem):
 - *Aurantii dulcis aetheroleum* FPXII
 - *Citri reticulatae aetheroleum* FPXII
 - *Limonis aetheroleum* FPXII
 - *Neroli aetheroleum* FPXII
 - *Citronellae aetheroleum* FPXII
 - *Salviae sclareae aetheroleum* FPXII
 - *Salviae trilobae folium* FPXII
 - *Verbenae citriodoratae folium* FPXII
 - *Spicae aetheroleum* FPXII
 - *Chamomillae romanae (Anthemidis) flos* FPXII
 - *Inulae radix* (-, FPIV)
11. Znajomość substancji farmakopealnych i sposobów ich standaryzacji.